

PERSBERICHT

Den Haag/Leeuwarden, 21 september 2015

DINGTIID: HET SKÛTSJE VAN DE FRIESE TAAL HEEFT EEN SCHIPPER NODIG

Taalorgaan biedt advies aan minister Plasterk aan

De Friese taal zal de komende decennia kunnen blijven bloeien. Maar dat gaat niet vanzelf, zo constateert DINGtiid, het bij wet ingestelde adviesorgaan voor de Friese taal.

In het adviesrapport 'Verandering en verbetering' staat DINGtiid stil bij zowel het heden als de toekomst van de Friese taal. Het advies valt in twee hoofdlijnen uiteen. De eerste is gericht op sterke verbetering van de uitvoering van de taalwet op alle overheidsniveaus. In het tweede deel van het advies roept DINGtiid op te koersen naar een breed gedragen langetermijnperspectief voor het Fries. Waar zou het Fries in 2030 moeten staan, als taal in een meertalige regio? Dit advies, dat DINGtiid op maandag 21 september in Den Haag aanbiedt aan de minister van Binnenlandse Zaken, is met name gericht op de organisatie van het Fries. Andere adviezen van DINGtiid zijn meer gericht op inhoudelijke thema's, zoals onderwijs, de rechtspraak en het omroepbestel.

Verbeteren

Ten aanzien van het heden ('fase 1' in het advies) stelt DINGtiid vast dat er een goede basis is voor de taal: er ligt een taalwet, op provinciaal, nationaal en Europees niveau zijn goede afspraken gemaakt, vele professionele organisaties maken zich sterk voor het Fries, en Leeuwarden als Culturele Hoofdstad in 2018 biedt volop kansen om ook het Fries internationaal voor het voetlicht te brengen. Maar toch constateert DINGtiid stagnatie. Op afspraken over de naleving van de taalwet wordt onvoldoende gestuurd. En landelijk wordt onvoldoende rekening gehouden met de ingestelde taalwet – denk aan de recente discussies rond de rechtspraak en de regionale omroepen. Kortgezegd lijkt de regie te ontbreken.

Klaas Sietse Spoelstra, voorzitter DINGtiid: 'Het skûtsje van de Friese taal dobert momenteel te vrijblijvend rond. Zo maken we eigenlijk niet optimaal gebruik van de kansen die het Fries heeft – doodzonde, want dat kán wel. Een sterke focus op realisatie van taken en verantwoordelijkheden kan het skûtsje weer op koers brengen. Maar dan is wel een schipper nodig.'

Om deze reden pleit DINGtiid voor een 'taalschipper'. Een persoon die stuurt op samenwerking en realisatie van gemaakte afspraken, en daarover rapporteert – alles erop gericht om de wettelijk kansen van het Fries ook daadwerkelijk te benutten.

Veranderen

Een scherper oog op uitvoering van de taalwet leidt ook tot de vraag hoe de toekomst van het Fries er eigenlijk uit dient te zien. Betreffende de verdere toekomst ('fase 2' in het advies) stelt DINGtiid vast dat momenteel een gezamenlijke ambitie met het Fries ontbreekt. Er is geen sprake van een duidelijk perspectief voor pakweg 2030. DINGtiid pleit dan ook voor een heldere langetermijnagenda voor de Friese taal, met een stevige rol voor de burger. Dit sluit aan bij de recente ambitie van het Friese college van Gedeputeerde Staten om tot een 'Deltaplan voor het Fries' te komen – een koers voor het skûtsje.

Volgend jaar vormt de opmaat naar Leeuwarden Culturele Hoofdstad (2018), de nieuwe provinciale taald en cultuurnota (vanaf 2017) en een hernieuwde Bestuursafpraak voor het Fries (2018). Daarmee breekt een uitgelezen moment aan om het Fries een impuls te geven. Van papier naar werkelijkheid. En van de overheid naar de burgers, want zij zijn immers de dragers van hun taal.